

SOLVENSBEHOV 30.06.2016

MERKUR ANDELSKASSE

Solvenskrav og tilstrækkelig kapitalgrundlag

I henhold til bestemmelserne i Bekendtgørelse om risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov skal bestyrelsen og direktionen sikre, at andelskassen har et tilstrækkeligt kapitalgrundlag. Bestyrelsen og direktionen skal endvidere opgøre andelskassens individuelle solvensbehov. Bestyrelsen og direktionen har senest i forbindelse med behandlingen af halvårsrapporten for 2016 drøftet niveauet for det tilstrækkelige kapitalgrundlag samt det individuelle solvensbehov. Næste ordinære behandling er aftalt til februar måned 2017 i forbindelse med behandlingen af årsrapporten for 2016. Solvensbehovet vil derudover blive fulgt løbende og blive justeret, hvis udsving i de parametre, der indgår i den valgte model, giver anledning hertil.

Ledelsen har valgt, at der ved opgørelsen af Merkurs solvensbehov tages udgangspunkt i en skabelon udarbejdet af Lokale Pengeinstitutter samt i Finanstilsynets "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter" ([VEJ nr.11248 af 15/12/2015](#)). Det er ledelsens vurdering, at Merkur ved at tage udgangspunkt i denne model og vejledning fra Finanstilsynet får opgjort et solvensbehov, der er passende til at dække andelskassens risici.

I den metode Merkur anvender til at opgøre solvensbehovet afsættes der kapital til afdækning af minimumskravet på 8 %. Kapitalkravet på 8% benævnes også Søjle I. Dertil kommer de såkaldte Søjle II- tillæg indenfor følgende risikoområder:

Svag indtjening

Høj vækst i udlån

4 kreditrisikoområder

3 markedsrisikoområder

Likviditets risiko

Operationel risiko

Gearing

Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter, samt

Eventuelle tillæg som følge af lovkrav.

Den første del af modellen er udelukkende en beregning af "søjle I" kravet på 8. Beløbet beregnes med basis i vægtede poster per ultimo juni 2016. Herefter gennemgås de

ovenstående risikoområder for at vurdere om der er behov for yderligere solvensbehov ("søjle II kravet") Hvis der påvises et yderligere behov vil der fremkomme et tillæg til de 8%:

- Svag indtjening: Såfremt basisindtjeningen er under 1 % i forhold til udlån og garantier (minimumskrav for pengeinstitutter i gruppe 2-4) skal tillægget udregnes som den manglende sum for at opnå 1 % dog max 1 %.
- Høj vækst i udlån: Såfremt den forventede stigning i udlån er større end 10% skal der afsættes 8% af den yderligere låneaktivitet med udgangspunkt i en risikovægtning af væksten.
- 4 kreditrisikoområder:
- a. Kreditrisiko for store kunder med finansielle problemer. Der skal foretages en reservation af et forsigtigt skøn over mulige tab ved afvikling af engagementer med kunder med finansielle problemer. Store kunder er kunder, der udgør mere end 2 % af kapitalgrundlaget. Disse engagementer skal som minimum omfatte Finanstilsynets bonitetskategorier 1 og 2c (Merkurs bonitetskoder 1, 2 og 3). Der hensættes kapital til afdækning af blanko på engagementerne.
 - b. Øvrige kreditrisici. Under dette punkt vurderes kunder under 2 % af kapitalgrundlaget hvorpå kreditrisikoen ikke skønnes afdækket af søjle I kravet. Øvrige kreditrisici kan omfatte særligt risikofyldte brancher, lande eller på særlige områder, hvor der kan være en forhøjet risiko i forhold til søjle I kravet. Øvrige kreditrisici kan også omfatte særlige udlånsområder, hvor Merkur adskiller sig fra de øvrige pengeinstitutter i samme gruppe som Merkur, og hvor der skønnes en forværring i fremtidig drift for denne gruppe kunder.
 - c. Koncentration, store engagementer. De 20 største engagementers andel af den samlede engagementsmasse. Der afsættes kapital i forhold til det beløb de 20 største engagementer overstiger 4 % af den samlede engagementsmasse.
 - d. Koncentration, branchefordeling. Merkur har valgt en forretningsmodel med en branchespredning, der ikke umiddelbart opfanges af den statistiske model, som anvendes i Finanstilsynets vejledning. Det betyder at flere for Merkur betydende brancher som skoler, børnehaver og sociale institutioner alle indgår i den statistiske gruppe "øvrige erhverv", selv om de indbyrdes er meget forskellige. Merkur foretager derfor en korrektion for at opnå et mere retvisende billede af branchekoncentrationen, således som Finanstilsynets vejledning giver mulighed for. I afsnittet nedenfor hvor

tillægget beskrives dette forhold yderligere.
Der beregnes en forholds­mæssig større kapital ved stigende branchekoncentrationer på mellem 0,8 % og op til 4 % såfremt det af Finanstilsynet anbefalede Herfindahl Hirschman indeks (HHI) overstiger 20%.

3 markedsrisikoområder:

a. Renterisiko. Der afsættes kapital såfremt den renterisiko indenfor handelsbeholdningen, som direktionsinstruksen tillader, overstiger 5 % Desuden afsættes kapital af renterisikoen udenfor handelsbeholdningen. Den beregnede renterisiko stresstestes med 200 basispunkter uden hensyntagen til om renterisikoen er positiv eller negativ. Endvidere skal der tages stilling til rentestrukturrisikoen i en situation, hvor rentekurven ikke forskydes parallelt indenfor forskellige varigheder. Merkur har valgt at følge Finanstilsynets standardmetode.

b. Aktierisiko. Der afsættes kapital af den del af aktiebeholdningen der overstiger 50 % af kapitalgrundlaget. Beløbet beregnes som 40 % af det beløb, som overstiger de 50 %.

c. Valutarisiko. Der beregnes et tillæg, hvis valutapositionen overstiger 10 % af kernekapitalen. Tillægget er som udgangspunkt 30 % af beløbet udover de 10 %.

Likviditets risiko:

Der skal afsættes kapital til dækning af meromkostninger ved fremskaffelse af likviditet i stressede situationer. Dette gælder særligt, hvis man er afhængig af indlån fra såkaldte "professionelle aktører", hvilket Merkur ikke er. Stress perioden skal omfatte ét år og skal afdække, om der er behov for at iværksætte beredskabsplanen. Beløbet, der skal afsættes, er 2,5 % af det fundne behov i.h.t. stresstesten til dækning af en forventet merrente.

Operationel risiko:

En række organisatoriske og styringsmæssige risikoområder skal vurderes for at konstatere om der samlet er en forøget operationel risiko i instituttet. Lokale Pengeinstitutter har foreslået 7 områder, der skal vurderes, og Merkur har besluttet at der skal afsættes yderligere kapital såfremt 3 eller flere af disse 7 områder udgør en forøget risiko for Merkur.

Gearing

En høj gearing udsætter pengeinstitutter for tab, hvis der indtræffer pludselige ændrede markedsforhold og overdrevne prisfald på aktiver. Merkurs ledelse skal tage højde for overdreven gearingsrisiko og styre dette ved hjælp af gearingsgraden, der fremkommer som

kernekapitalen divideret med summen af samtlige
uvægtede eksponeringer.

Eventuelle tillæg som følge af lovkrav: Udover de ovenstående punkter skal det altid vurderes,
om der er særlige lovkrav, der kunne udløse en forøget
risiko.

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter Merkurs opfattelse dækkende for alle de
risikoområder lovgivningen kræver, at andelskassens ledelse skal tage højde for ved
fastsættelse af solvensbehovet samt de risici, som ledelsen i Merkur har besluttet, at
andelskassen påtager sig. Direktionen og bestyrelsen har endvidere vurderet, hvorvidt
kapitalgrundlaget er tilstrækkelig til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i
Merkur en del af den generelle fastlæggelse af solvensbehovet. Ledelsen vurderer derfor hvert
år, hvordan vækstforventningerne påvirker opgørelsen af solvensbehovet.

Risikoområder:	Tilstrækkelig basiskapital	Solvensbehovet
	1.000 Kr.	%
Søjle I krav	142.342	8 %
Indtjening	0	0%
Udlånsvækst	2.037	0,1%
Kreditrisici	25.083	1,4%
Markedsrisici	3.495	0,2%
Likviditetsrisici	0	0%
Operationelle risici	0	0%
Gearing	0	0%
Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	55	0%
Lovbestemte tillæg	0	0%
Total	173.012	9,7%
Opgørelse af overdækning		
Kapitalgrundlag og kapitalprocent	308.843	17,4%
Solvensbehov	173.012	9,7%
Overdækning uden indregning af buffer	135.831	7,7%
Overdækning 30.06.2017 med indregning af kapitalbevaringsbuffer 1,25%. Kapitalbevaringsbufferen udgør i 2016 0,625%	113.590	6,4%

Solvensbehov og solvensoverdækning:

Merkur har opgjort solvensoverdækningen til 6,4% point ud fra et solvensbehov på 9,7 %, buffer på 1,25% pr 30.06.2017 og en faktisk solvensprocent på 17,7 %. Ved sammenligning med sidste års solvensoverdækning på 5,5 % skal der tages højde for indførelsen af kapitalbevaringsbufferen på yderligere 0,625% fra 01.01.2017, som er ens for alle pengeinstitutter.

Myndighederne har mulighed for at sætte en såkaldt modcyklisk buffer (konjunkturbuffer) i kraft for alle pengeinstitutter, hvis forholdene skulle tilsige dette. Den modcykliske buffer kan i 2016 maksimalt udgøre 1,0% og i 2017 maksimalt 1,5%. Skulle denne buffer blive sat i kraft, vil overdækningen i 2016 udgøre 5,4% og i 2017 4,9%.

Solvensoverdækningen anses for at være tilstrækkelig. Solvensoverdækningen vil kunne sikre andelskassens fortsatte drift og medvirke til Merkurs fortsatte udvikling.

Indtjening:

Den fremtidige indtjening overstiger minimumskravet med 39 %, og derfor er der ikke behov for at afsætte yderligere kapital. Indtjeningen har været stabil set over en flerårig periode, om end der de seneste år har været et pres på top linjen som følge af de meget lave renter for placering af likviditet. Indenfor de seneste 7 år har indtjeningsniveauet oversteget minimumskravet på 1%. I budgettet for 2016 forventes indtjeningen styrket gennem en kontrolleret udlånsvækst, og strategiplanen indtil 2020 indikerer samme tendens.

Udlånsvækst:

Merkur forventer i budget 2016/2017 en udlånsvækst på 11,7 %, og der er derfor behov for yderligere kapital til at afdække udlånsvækst. Merkur har beregnet et solvensbehov på 2,0 mio. kr. som følge af at den forventede vækst overstiger grænseværdien på 10 % med 1,7 %. Der forventes en gennemsnitlig risikovægt på 92% af de yderligere eksponeringer i udlån.

Kreditrisici:

Engagementer større end 2% af kapitalgrundlaget:

Kreditrisikoen er andelskassens største risikoområde. Til at afdække risikoen på store kunder med finansielle problemer har ledelsen vurderet et muligt tab på i alt 5 af de kunder, hvis engagementer overstiger 2 % af kapitalgrundlaget. Det er forsigtigt vurderet, at der er behov for at afsætte 16,0 mio. kr. til at afdække risikoen for tab, såfremt disse engagementer skal afvikles.

Da de 20 største engagementer overstiger mindsteniveauet på 4 % med 11,6 % afsættes der et beløb på 3,5 mio. kr. til at afdække denne koncentrationsrisiko.

Endelig afsættes der netto 5,6 mio. kr. for at afdække risikoen på den erhvervsmæssige koncentration. Gruppen "Øvrige erhverv" udgør 39,8 % af erhvervseksponeringerne og er dermed umiddelbart væsentligt større end de øvrige brancher. Der sker ved beregningen en væsentlig skævvridning af erhvervskoncentrationen som følge heraf, da "Øvrige erhverv" ikke

er en ensartet gruppe, men består i sig selv af flere brancher, hvoraf flere er aktive tilvalg fra Merkurs side som en del af vores forretningsmodel. Det gælder især brancherne skoler, børnehaver og sociale institutioner. Folder man "øvrige erhverv" ud i dens bestanddele ved hjælp af det officielle EU brancheindeks, kaldet NACE, får man et reelt billede af branchekoncentrationen ved anvendelse af det såkaldte Herfindahl Hirschman indeks (HHI). Dette indeks viser en HHI værdi under 20 og dermed ikke behov for tillæg. Merkur vælger imidlertid en forsigtig tilgang, hvor vi lader den største branche i NACE indekset være styrende for beregning af tillægget, svarende til et tillæg som defineret af Finanstilsynet for en HHI værdi i intervallet 20-25%.

Dette svarer nogenlunde til den branchekoncentration man kan finde i mange pengeinstitutter af samme størrelse som Merkur, også selv om disse f.eks. har en stor andel i landbrug eller ejendomme. En HHI værdi i intervallet 20-25% giver i.h.t. Finanstilsynets vejledning et tillæg på 0,8%, og Merkur har derfor valgt at tage et tillæg på 5,6 mio. kr. i overensstemmelse hermed.

Det samlede afsatte beløb på kreditrisiko- området er 25,1 mio. kr. svarende til 1,4 procentpoint af solvensbehovet.

Engagementer mindre end 2% af kapitalgrundlaget:

Samlede eksponeringer under 2% af kapitalgrundlaget udgør 1.471 mio. kr. Heraf er 65,4% eller 973 mio.kr. private kunder, mens 34,6% eller 508 mio. kr. erhverv.

Af de private eksponeringer er 417 mio. kr. (1.477 lån/garantier) til ejerboligformål og sikret med pant heri, 324 mio. kr.(746 lån) er til andelsboligformål og sikret med pant heri. 222 mio. kr. (2.383 lån/garantier) er til andre private formål (bil, kassekreditter m.m.). 334 mio. kr. (188 lån/garantier) udgøres af eksponeringer over 1 mio. kr., væsentligst ejer- og andelsboligfinansiering, mens 628 mio. kr. (4.418 lån/garantier) er eksponeringer under 1 mio. kr.

Sammenfattende vurderer vi, at de private eksponeringer i stor udstrækning er dækket af pant og desuden er spredt på tilstrækkeligt mange kunder til, at kreditrisici er indeholdt i priserne og fuldt dækket af Søjle I. Den historiske tabshistorik underbygger dette. Endvidere ser vi, at kunderne typisk lægger en pæn egenfinansiering ved køb, ofte 20% eller mere. Endelig er langt hovedparten af boligudlån i de større byer. Sårbarhed overfor prisfald på ejendomsmarkedet er derfor begrænset.

Af erhvervseksponeringerne er de største grupper skoler og børnehaver 155 mio. kr. (10,6%, 141 lån/garantier), øvrige erhverv 109 mio. kr. (7,4%, 298 lån/garantier) og landbrug 91 mio. kr. (6,2%, 94 lån/garantier). Øvrige brancher er hver især 16-39 mio. kr. og udgør i alt 154 mio. kr. (10,5%, 387 lån/garantier).

Skoler og børnehaver er præget af god driftsstabilitet gennem forudsigelige offentlige tilskud, politisk forbedrede rammevilkår det seneste år og en generel øget tilgang af elever. Mange skoler må operere med ventelister. Vi ser derfor ikke højere fremadrettede kreditrisici på dette område. Den historiske tabshistorik viser meget lave tab. Risici er indregnet i priserne og dermed dækker af Søjle I.

Øvrige erhverv består i sagens natur af vidt forskellige virksomheder, men blandt de store grupper er sociale institutioner. Efter et vist udskilningsløb de senere år ser vi, at institutionerne generelt klarer sig godt med god belægning. Risici er indregnet i priserne og dermed dækker af søjle I.

Landbrug består udelukkende af økologiske landbrug, som har en væsentligt bedre økonomi end konventionelle landbrug. Det skyldes stor efterspørgsel, bedre priser og ingen følsomhed over for politisk eksponerede markeder. Vi vurderer, at fremgangen for økologisk landbrug vil

fortsætte. Risici er indregnet i priserne og dermed dækker af søjle I.

På engagementer under 2 % er de faktisk konstaterede tab de sidste 4 år udover at være faldende også samlet set væsentlig mindre end på engagementer over 2 %. Tabsrisikoen på disse engagementer vurderes derfor at være fuldt dækket af Søjle I kravet.

Markedsrisici:

På markedsrisikoområdet anvender Merkur Finanstilsynets standardmetode til at vurdere et eventuelt yderligere solvensbehov indenfor markedsrisici.

Da Merkur har en restriktiv investeringspolitik vedrørende obligationer, som er væsentligt under de maksimale risikoniveauer indenfor Søjle I, er der ikke behov for reservation indenfor handelsbeholdningen af obligationer. I løbet af 2016 har der ikke været tilfælde, hvor grænseværdien for den af bestyrelsen fastsatte renterisiko på 3 % har været nået. Det betyder at der ved et rentevip på 1 % i begge retninger ikke vil fremkomme et tillæg til solvensbehovet indenfor handelsbeholdningen.

På obligationer udenfor handelsbeholdningen er der en renterisiko på kun 1,4 t.kr. Uden for handelsbeholdningen indgår derudover positioner fra posterne kundeindlån og efterstillede kapitalindskud, hvor renten er fastlåst i aftaleperioden. Disse beløb udgør tilsammen minus 1.749 t.kr. Netto udgør renterisikoen for beholdningerne udenfor handelsbeholdningen 1.747,5 t. kr., hvorfor der afsættes 200 % eller 3,5 mio. kr. Herudover skal der tages stilling til, hvorvidt en renteændring på 1 % vil medføre et tillæg til solvensbehovet. Da renterisikoen udenfor handelsbeholdningen er negativ, og løbetiden længere end 1 år bliver "tillægsberegningen" negativ. Som følge heraf afsættes ikke yderligere solvensbehov.

Likviditetsrisiko:

Merkurs likviditet ligger væsentligt over det overdækningskrav på 50 % i forhold til lovens minimumskrav, bestyrelsen har fastsat. Likviditeten udgør 1,15 mia. kr. per 30. juni 2016. Likviditetskravet er opgjort til 320 mio. kr. og overdækningen, efter tilsynsdiamantens 50 % overdækning er således på 670 mio. kr. eller 260 %. Af likviditetsreserven udgør faciliteter stillet til rådighed fra finansielle aktører kun 5,4 mio. kr. og overdækningen kan således modstå at Merkurs kunder trækker alle midler, der ikke er dækket af Indskydergarantifonden, ud og stadig have en likviditetsreserve på 254 mio. kr. hvilket svarer til, at dækkede indlån yderligere kan reduceres med 13,2 % inden lovgivningens krav til likviditet er nået. Andelskassens samlede indlån kan derfor tåle at blive reduceret med 33 %, uden der er behov for at få tilført yderligere likviditet. §152 likviditetskravet opgøres fortsat indtil december 2016. Herefter arbejdes der kun med LCR likviditetskrav. Merkurs LCR likviditet 30. juni 2016 opgjort til 303% og overstiger derfor det lovmæssige mål med 233% I en stresset situation kan der fremskaffes yderligere LCR likviditet ved at sælge eller omlægge obligationer, der ikke indgår i LCR likviditeten. Denne beholdning udgør 121 mio. kr.

Det vurderes derfor, at der ikke er behov for at afsætte beløb til dækning af likviditetsrisici.

Operationelle risici:

Under denne kategori skal der afsættes kapital til dækning af risiko for tab på grund af uhensigtsmæssige og mangelfulde interne procedurer, menneskelige og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici. Der findes forretningsgange, kontrolprocedurer og IT systemer på alle væsentlige områder, og det er derfor ledelsens opfattelse, at der ikke er behov for at afsætte yderligere kapital til dette område.

Gearing:

Der er endnu ikke fastsat et gearingsmål fra myndighedernes side, men der forventes at gearingsgraden ikke må være mindre end 3%. Merkur har beregnet en gearingsgrad på 8,9%. Kernekapitalen er opgjort til 267.009 t. kr. De samlede eksponering med korrektioner i overensstemmelse med CRR artikel 429 er opgjort til 3.006.894 t. kr. Merkurs direktionsinstruks fastsætter et niveau på mindst 6% - og Merkur er dermed indenfor grænsen af direktionsinstruksen ultimo juni 2016. En stresstest på ændring i kernekapital med et fald på 10 % samtidig med en stigning i eksponeringer på 10 % vil medføre en gearing på 7,27 %. Det vurderes derfor, at Merkur har en passende gearing i forhold til Merkurs forretningsmodel. Merkur kan således reducere kernekapitalen med 19 % og samtidig forøge eksponeringerne med 19 % uden at den interne fastsatte grænse for gearing på 6 % overskrides. Det vurderes, at sådan en situation ikke er realistisk, hvorfor der ikke afsættes kapital på dette område.

Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter:

Merkur har samlet 2,2 mio. kr. supplerende kapital, der forfalder til indfrielse indenfor de kommende 12 måneder. Der er i forvejen reduceret i kapitalværdien af disse poster med 2,1 mio.kr. hvorfor der afsættes yderligere solvensbehov på denne post med 0,05 mio. kr.

Øvrige forhold:

Ledelsen har vurderet, at der ikke er øvrige forhold, der nødvendiggør et forhøjet solvenskrav.

Buffere

Overdækningen i forhold til solvens skal ses i lyset af to buffere under indfasning, hvoraf kun kapitalbevaringsbufferen er aktiv. Denne vil per 1. januar 2017 udgøre 1,25% hvorfor overdækningen i forhold til solvensen reduceres med denne faktor. I 2016 udgør kapitalbevaringsbufferen 0,625%.

Myndighederne har derudover mulighed for at sætte en såkaldt modcyklisk buffer (konjunkturbuffer) i kraft. Denne buffer indfases med 0,5% årligt fra 2015 til og med 2019, hvor den kan udgøre 2,5%. I 2016 kan den derfor maksimalt udgøre 1% og i 2017 1,5%. Bufferen bliver først effektiv, hvis den sættes i kraft af myndighederne. Dette er p.t. ikke sket, og derfor er der ikke medtaget en reduktion af overdækningen som følge af konjunkturbufferen. Overdækningen vil i givet fald kunne rumme denne.

Konklusion:

Det er direktionens og bestyrelsens vurdering at det opgjorte solvensbehov og den deraf opgjorte nødvendige basiskapital er tilstrækkelig til at sikre Merkurs fremtidige drift.

Aalborg, den 26. august 2016.

Direktionen:

Lars Pehrson
Adm. direktør

Asbjørn Andersen
Direktør

Bestyrelsen:

Morten Gunge
(formand)

Henrik Tølløse
(næstformand)

Lene Diemer

Jakob Brochmann Laursen

Annette Hartvig Larsen

Klaus Loehr-Petersen

Carsten Juul

Henrik Kronel

Søren Sivesgaard